

Aan: De Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Plaats en datum: Ridderkerk/Veenendaal, 5 juli 2021

Betreft: Duurzame onderwijsvrijheid

Geachte dames Kaag en Hermans, geachte heren Rutte, Harbers, Jetten en Van Weyenberg,

In de 'proeve van een regeerakkoord' die u dezer weken opstelt, zal onderwijs – naar wij hopen – een prominente plek innemen. Tijdens de verkiezingscampagne was dat ook al zo: in de programma's van diverse politieke partijen lazen wij een pleidooi voor modernisering van de onderwijsvrijheid, bedoeld om alle leerlingen en studenten de beste kansen te bieden. Ondergetekende organisaties uit het reformatiorisch onderwijsveld zetten zich daarvoor dagelijks met hart en ziel in. Aan de gedachtvorming over actualisatie van Grondwetsartikel 23 dragen wij vanuit ons perspectief daarom graag een steentje bij. We nodigen u uit om kennis te nemen van onze ideeën daarover.

Eigen identiteit

Via artikel 23 geeft Nederland invulling aan de (inter)nationaal gewaarborgde vrijheid van ouders om voor hun kind(eren) een school te kiezen die past bij hun opvattingen. Het biedt ook ruimte aan de (christelijke) leerkracht om vanuit zijn/haar (godsdienstige) overtuiging onderwijs te geven en een kijk op de werkelijkheid over te dragen in lijn met de opvoeding door de ouders. Daarvan zijn wij een warm voorstander, aangezien dit recht doet aan de pluriformiteit in onze samenleving. Bovendien draagt het ontwikkelen van een eigen identiteit – geworteld in godsdienst of levensovertuiging – bij aan inhoudelijk contact met mensen die anders zijn en in het leven staan, en dus aan sociale cohesie.

Heilzaam

Al ruim honderd jaar plukken honderdduizenden leerlingen en studenten en hun ouders dagelijks de vruchten van ons unieke onderwijsbestel, waarvan het christelijk-reformatiorisch onderwijs meer dan een eeuw onderdeel uitmaakt. Wij vragen u de ruimte voor dat onderwijs op godsdienstige grondslag ook in de toekomst, bij een eventuele modernisering van de onderwijsvrijheid, te blijven borgen.

Wij hopen dat *alle* leerlingen in ons land via de school met de Bijbel en de God van de Bijbel in aanraking kunnen komen. Naar onze overtuiging is het namelijk voor iedereen heilzaam om te leven zoals God dat van ons vraagt. Daarom vragen wij het nieuwe kabinet om de Bijbelse boodschap als uitgangspunt en norm te nemen voor (onderwijs)beleid. Stimuleer daartoe onderwijs dat vanuit een Bijbelse visie werk maakt van identiteits- en persoonlijkheidsvorming van leerlingen en hen zo voorbereidt op participatie in onze samenleving. Zodat ze opgroeien tot zelfstandige persoonlijkheden die het Woord van God concreet handen en voeten kunnen geven in een christelijke levenshouding en die hun talenten willen besteden tot Zijn eer en om het goede te zoeken voor alle mensen om hen heen.

Concreet:

- Diversiteit is onmisbaar voor een gezonde democratie. En juist in onze samenleving met een dominante cultuur is **ruimte voor (religieuze) minderheden en hun opvattingen** essentieel. Waarborg daarom de vrijheid die scholen nu genieten om hun morele en ethische opvattingen voluit te laten doorwerken in het onderwijs, ook als die niet stroken met mainstreamopvattingen (mits, uiteraard, niet strijdig met de rechtstaat). Bij een veelkleurige samenleving hoort immers een kleurrijk scholenpalet.
- **Stimuleer gemeenschapszin en sociale cohesie.** Dat is een krachtig medicijn tegen segregatie, individualisering en eenzaamheid. Sociale cohesie vereist niet dat iedereen hetzelfde doet en/of denkt. Integendeel: zoals een lichaam bestaat uit diverse ledematen die elkaar versterken en aanvullen, bestaat een sterke samenleving uit een diversiteit aan verschillende gemeenschappen met elk hun eigen kleur. We bevorderen sociale cohesie door scholen ruimte te geven hun leerlingen een sterke eigen identiteit mee te geven. Daardoor zijn kinderen goed in staat om te participeren in een pluriforme samenleving, met oog voor anderen en t.b.v. de hele samenleving. Dat blijkt uit onderzoek en dat wijst de praktijk op onze scholen ook uit: onze leerlingen vinden uitstekend hun weg in de maatschappij.
- Een **acceptatieplicht** lost het segregatieprobleem niet op. De mogelijkheid om een denominatief, gesloten toelatingsbeleid te hanteren, vloeit voort uit de eerder genoemde keuzevrijheid van ouders. Betrokken ouders, leerkrachten en docenten en schoolbesturen hechten waarde aan dit toelatingsbeleid, omdat zij het van belang achten dat de school een gemeenschap vormt rond de gedeelde identiteit, vanuit de visie op opvoeding, mens en maatschappij. Zodat het onderwijs qua waarden kan aansluiten bij de opvoeding. En zodat de identiteit niet vervaagt door een grotere diversiteit in de schoolpopulatie. Onderwijs gaat immers altijd van een zekere levensvisie uit. Aansluiting bij de opvoeding maakt deze socialisatie en persoonsvorming effectiever, waardoor juist ook een open houding naar de samenleving kan wortelen.
- De komende jaren staan onder meer in het teken van de **implementatie van de burgerschapswet**. Wij juichen het toe dat scholen leerlingen leren verantwoordelijkheid te dragen voor de belangen van de gemeenschap in en buiten de school, dat ze belangstelling hebben voor de (opvattingen van de) ander en die respectvol bejegenen. Dienstbaarheid, zelfverloochening en offervaardigheid zijn voor ons belangrijke waarden. Onderwijsgeevenden in het reformatisch onderwijs staan hier voor en willen vanuit hun geloofsovertuiging een bijdragen leveren aan de samenleving. Het nu demissionaire kabinet heeft toegezegd dat de inspectie terughoudend zal zijn haar toezicht op de inhoud van het burgerschapsonderwijs. Wij vragen u daarop in de komende jaren nauwgezet toe te zien, zodat scholen de ruimte krijgen hun burgerschapsonderwijs goed te kunnen ontwikkelen.
- **Zet de beweging naar inclusiever onderwijs voort:** ieder kind is uniek en verdient zoveel mogelijk passend en thuisnabij onderwijs. Inclusiever onderwijs betekent voor ons niet alleen

maar regulier onderwijs: Voor sommige leerlingen is namelijk een speciale school of zelfs thuis onderwijs de meest passende plek.

- Om tot leren te komen, is **sociale veiligheid** essentieel. Daarvoor moet de komende kabinetsperiode volop aandacht blijven. Wij geloven dat sociale veiligheid het resultaat is van liefde tot God en tot de naaste. Als we Zijn wijze raad naleven, is dat goed voor de leerlingen en degenen die hen lesgeven of begeleiden. Dat geeft hun leven en identiteit sturing en invulling.

Tot een toelichting op bovenstaande zijn wij altijd bereid.

Wij wensen u ten slotte van harte Gods zegen en wijsheid toe bij uw werk.

Hoogachtend,

P.W. Moens	(bestuurder VGS)
A.R. Bronkhorst	(bestuurder VBSO)
J. Kloosterman	(raad van bestuur RMU)
J. Schreuders	(voorzitter ROV)
C. Nieuwenhuizen	(bestuurder Berséba)
J. Flier	(directeur-bestuurder RefSVO)